

УДК: 34-057.4:378.25.096(477.83-25)]"18/19"(091)

**«ДОКТОР ПРАВА СЛИЖ АДОЛЬФ СЕМЕНОВИЧ –
МАЛОВІДОМИЙ ВИПУСКНИК ЮРИДИЧНОГО
ФАКУЛЬТЕТУ ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

Борис Тищик*, Назар Мельник**

**Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000,
e-mail: b.tyshyk@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-1113-6483*

***Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000,
e-mail: melnuknya@gmail.com
ORCID ID: 0009-0003-5680-6134*

Присвячено аналізу постаті маловідомого науковця, випускника юридичного факультету Львівського університету, який отримав диплом правника та присвятив своє життя діяльності, яка його надихала.

Однією з основних проблем, яка виникає під час вивчення біографії Адольфа Слижа, є поєднання впливу історичних подій цього періоду на формування особистості правника-юриста. Докладно описано основні періоди життєвого шляху та висвітлено головні події у роботі Львівського університету. Проведено історичний екскурс подій 1918 р. – початку ХХІ ст., використано особисті наукові напрацювання автора, професора Б. Й. Тищика періоду 1918–1923 рр.

Відображено актуальність і значущість впливу історичних подій на формування наукової постаті кваліфікованого юриста-судді А. Слижа. Наукова новизна полягає у введених до наукового обігу невідомої раніше його біографії.

Цей матеріал дозволяє досягти головної мети, а саме реконструювати маловідомі, а можливо не зовсім відомі сторінки життя вченого. Йдеться про дослідження біографічних даних з книги спогадів А. Слижа «Мої літа. Спогади». Доленосними в житті науковця стали трагічні історичні події, які не дали можливості продовжити навчання у Львівському університеті, а саме – Перша світова війна, оскільки з її початком навчання в університеті припинилося. Описані події в книзі спогадів дозволяють виявити, що головні події життя вченого проходили доволі трансформаційно. Насамперед йдеться про історичний процес діяльності Львівського університету, який відновив свою роботу лише в 1919 р., що дало змогу лише тоді А. Слижу скласти випускні іспити та отримати диплом.

У роки Другої світової війни він працював суддею, але війна внесла значні корективи на визначення його подальшого життєвого шляху. Коли ж до Галичини 1944 р. наблизились радянські війська, він з родиною емігрував на Захід (у Словаччину, далі – в Німеччину), а влітку 1950 р. – до Сполучених Штатів Америки, де й у 1971 р. помер, похований у Нью-Йорку.

Ключові слова: історія юридичного факультету, відомі випускники, правники-юристи, Адольф Слиж, Львівський університет.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2024.79.095>

Постать цього випускника юридичного факультету Львівського університету (1919) справді маловідома, хоча він був кваліфікованим юристом-суддею, доктором

права, тобто за сучасним трактуванням – доктором філософії з права (кандидатом юридичних наук).

Біографія А. Слижа багато в чому віддзеркалює долю української інтелігенції Галичини початку ХХ ст., що в умовах чужоземного панування (Австро-Угорщини, потім Польщі) спромоглася поєднати професійне становлення з громадсько-політичною активністю, плекала у своїх сім'ях і середовищі національну та релігійну самобутність. Здобуття освіти, професійну та громадську діяльність правників-юристів цієї пори називають ще «адвокатською добою», бо переважна більшість цих людей була адвокатами. Вони доклали багато зусиль для збереження української національної самобутності, боролись за українське національне відродження.

А. Слиж народився 25 серпня 1889 р. у селі Слобідка Лісна Коломийського повіту тодішньої Австро-Угорської монархії. Батько його – Семен Слиж був українцем, мати – Франциска походила з міщанської польсько-німецької родини. Назвали новонародженого хлопчика Адольфом у пам'ять про загиблого у війську брата матері – Адольфа Шіра. Родина Слижів була багатодітною (11 дітей) [1, с. 28–30, 129]. На сьомому році життя Адольф почав навчання у сільській школі, закінчивши яку (вчився добре), батьки віддали його за підтримки (матеріальної) місцевого священника П. Глібовицького до Коломийської гімназії для продовження навчання.

Проживав Адольф у Коломиї у гімназійній бурсі (гуртожитку), де і харчувався. Завідували цією бурсою керівники – москвофіли, які намагалися прищепити гімназістам прихильність до росії, зокрема в бурсі проводили заняття з російської мови і літератури та ін. [1, с. 31]. Гімназистів, які не хотіли «русифікуватися», з бурси виганяли (прошу не плутати бурси з гімназією (автор)). Вигнали і Адольфа. Прийняли його на проживання до іншої бурси в Коломиї – «Українського Інституту шкільної помочі».

Адольф був активним гімназістом – вчився добре, навчався грати на скрипці, співав у хорі гімназії, брав участь у концертах на честь великого поета Тараса Григоровича Шевченка, грав на скрипці в гімназійному оркестрі. Його хвалили, і в 5 класі гімназії він отримав від Галицького крайового виділу державну стипендію.

Після закінчення гімназії Адольф мав намір продовжити навчання на філософському факультеті в одному з університетів (Чернівецькому або Львівському). Але один з гімназійних викладачів відрадив його від філософії, порадивши правничий факультет.

Здавши у 1912 р. гімназійні матуральні (випускні) іспити, він поїхав у Чернівці і «вписався» на правничий факультет (тоді у вузах не існувало вступних іспитів, і досить було «вписатись», тобто зареєструватись на обраний факультет. Але навчання потім було платним). На першому курсі студентам викладали такі предмети, як «Інституції та пандекти римського права» (проф. Ерліх), церковне право, німецьке право, історія австрійського права (професори Гросс і Кайдль) й ін. Це був 1913-й рік.

Навесні 1914 р. (у березні) А. Слиж перевівся до Львівського, на його думку, більш авторитетного університету (Львів тоді як-не-як був за Австрії столицею окремого коронного краю – «Галичини й Лодомерії»). До того ж деякі предмети читали українською мовою: цивільне право – проф. С. Дністрянський; цивільний процес, торговельне і вексельне право – проф. В. Вергановський; кримінальне право і процес – проф. П. Стебельський.

Адольф підключився у Львові й до громадсько-політичного українського життя. Зокрема, вже у червні 1914 р. він брав активну участь у ювілейному святкуванні з нагоди 100-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка.

Але продовжити навчання у Львівському університеті А. Слиж не зміг – почалася Перша світова війна, коли в Сараєві (Боснія) сербський студент Г. Принцип у червні 1914 р. застрелив австрійського спадкоємця престолу князя Ф. Фердинанда та його дружину.

З початку війни навчання в університеті припинилося, і А. Слиж повернувся до рідної Слобідки Лісної. Ще раніше, влітку 1913 р., він познайомився на якомусь весіллі з Ольгою Жолкевич – дочкою священника з с. Серафинець (повіт Городенка).

В Австрії почалася мобілізація чоловічого населення. Мобілізували й А. Слижа, щоправда, не на фронт, а призначили його до військової канцелярії полку-інтендантури. Згодом перевели його в інтендантуру до Львова, де А. Слиж мав чимало вільного часу. У серпні 1918 р. Адольф одружився з Ольгою Жолкевич і невдовзі в них народився хлопчик.

Так, 1-го листопада 1918 р. у Львові розпочалося українське повстання, невдовзі була проголошена Західноукраїнська Народна Республіка. Почалася війна з Польщею, яка не хотіла втратити Галичини [докл. див. 3].

Участі в боях, які велись у листопаді у Львові, А. Слиж не брав, до українських властей не долучався. Щоправда, не долучався і до польських властей.

Восени 1919 р. відновив свою діяльність Львівський університет. Адольф негайно цим скористався і в жовтні здав третій і останній випускний іспит на правничому факультеті, отримавши диплом про його закінчення.

У квітні 1920 р. він подав заяву до Львівського апеляційного суду про прийняття його на судову практику. Крім того, пішов на прийом до голови цього суду А. Червінського. В липні 1920 р. А. Слижа призначено судовим аплікантом* у Коломийський повітовий суд. Тут стажувався він до березня 1923 р., коли здав відповідний судовий іспит. У червні цього ж року А. Слиж був призначений суддею суду в місті Белз Сокальського повіту.

Цікаву статистику про тогочасний Белз наводить сам А. Слиж. Він пише, що в Белзі тоді (1923) нараховувалось орієнтовно 6 тис. жителів, з них близько 3 тис. євреїв, 1 800 українців і 1 200 поляків, а місто мало «польський характер», усі там говорили по-польськи і дивувались, що діти А. Слижа (на той час він мав двоє дітей) говорять по-українськи (як і вся сім'я Слижів) [1, с. 50].

Судовий округ Белз включав, крім самого міста, 41 село. У складі суду було орієнтовно 12 суддів, з них кілька українців, які терпіли постійні «начіпки» і придирки з боку голови суду поляка Ярославського. Цей постійно скаржився до властей і на суддів-українців, робив на них фальшиві доноси до окружного суду, змушував навіть у побуті та у сім'ях говорити тільки польською [1, с. 54–56].

*Аплікант – неоплачуваний (переважно) практикант, тобто кандидат на посаду судді, державного службовця чи адвоката.

З приводу вживання у деяких судових засіданнях української мови голова Белзьського суду Т. Малішевський робив А. Слижу неодноразові зауваження.

Улітку 1932 р. Адольф звернувся з проханням до голови окружного суду у Львові про переведення його на роботу до Львова, бо він має п'ятеро дітей, яким треба вчитися у гімназії, а в Белзі середніх шкіл нема.

Його прохання задовольнили, і в листопаді 1932 р. А. Слиж почав працювати у Львівському заміському суді, в якому було 14 суддів, зокрема троє українців.

У 1933 р. А. Слиж купив у Львові на теперішній вулиці Федьковича одноповерховий будинок (6 кімнат, з яких дві здавав в оренду). На його купівлю він узяв у банку кредит, який сплатив навесні 1939 р. 1-го вересня 1939 р. на Польщу, до

складу якої з 1919 р. входила й Галичина, напала гітлерівська Німеччина. Суд, у якому працював А. Слиж, припинив свою діяльність.

На підставі угоди, укладеної між керівництвом Німеччини і Радянського Союзу, Галичина увійшла до складу Української РСР і Союзу РСР.

На її території почали створювати органи місцевої влади й управління, суди, прокуратура та ін.

З допомогою відомого літературознавця, письменника, професора Львівського університету Михайла Рудницького, до якого звернувся з проханням про роботу А. Слиж, його призначено (з 20 січня 1940 р.) керівником канцелярії філологічного факультету університету [1, с.154]. Однак довго він на цій посаді не працював. У квітні його попередили, щоб протягом тижня вся його родина виїхала зі Львова (як родина «ворога народу» – польського судді), бо інакше усіх вивезуть у Сибір. Скарга до начальника комітету НКВС, що знаходився на вул. Пелчинській (нині – Вітовського) не допомогла.

У Львові саме тоді офіційно стали реєструвати людей, які виявили бажання виїхати на захід, тобто – з Радянського Союзу. Реєстрація проводилась у спеціальному бюро на вул. Листопада (нині – Коновальця) у присутності представників німецьких і радянських властей. Охочих виїхати було багато. Зайняв відповідну чергу і А. Слиж. Опитування проводили два німецькі офіцери, які і приймали рішення: дозволити виїзд, чи ні. Адольфу пощастило: йому (з родиною) дозволили виїзд. Членам родини, які перебували в різних місцевостях, і А. Слижу довелося швидко збирати та пакувати речі.

Виїхали поїздом до кордону, далі на Люблін–Красностав–Замосць. Добралися до Белза, який знаходився на німецькій території окупації. У Белзі родина Слижів зупинилась на квартирі і А. Слиж вирішив просити роботу в місцевого судді, де він раніше працював. З цим клопотанням він поїхав до Любліна до німецького голови Апеляційного окружного суду. Той прийняв А. Слижа доволі ввічливо і призначив суддею у Белзі. Міський магістрат надав сім'ї помешкання у Белзі і А. Слиж узявся до виконання суддівських обов'язків. Діти навчалися в українській гімназії, яку відкрили в Белзі. Найстарший син Антін вступив на навчання до Празького університету.

У Белзі А. Слиж зустрів багато знайомих з місця попередньої праці. З Белза було зовсім недалеко до радянської території (близько 300 метрів), але в місті був український хор, театр, процвітало українське життя.

Але спокій тривав недовго. Як згадує А. Слиж, вже в березні 1941р. до Белза і його околиць «стало напливати німецьке військо з французького фронту» до границі під'їздили німецькі танки та всіляка військова техніка.

Отож 22 червня 1941 р. Німеччина напала на Радянський Союз. Тривала друга світова війна. Коли по радіо було у Львові оголошено про утворення Української Народної Республіки, «у Белзі настала велика радість» [1, с. 74]. Але вона була передчасною: німці заарештували керівництво УНР. Коли німці невдовзі зайняли Львів і всю Галичину, А. Слиж вирішив повернутись до Львова, поселитись з родиною у своєму будинку і знову узятися до суддівської праці.

Він подав письмове прохання до відділу юстиції у Кракові. Це прохання було задоволене, і А. Слиж знову узявся (з половини червня 1942 р.) до виконання судових функцій. Цей новоутворений суд розглядав, щоправда, не дуже важливі справи, бо усі важливі розглядали німецькі суди, які були утворені на зайнятих німцями територіях – т. зв. *Sonder Gericht*, при яких діяли німецькі адвокати.

У Львівському «заміському» суді, в якому почав працювати А. Слиж, як він пише у «Спогадах» – «тепер було мало поляків, а більше українців». Крім цього

«заміського суду» у Львові ще діяв Окружний суд та Апеляційний. Головою першого був українець Сельський, а другого – Ю. Заяць [1, с. 76].

Діти А. Слижа закінчували або вчилися в Академічній гімназії, яка відновила свою діяльність, а найстарший син – Антін вчився в університеті у Празі. В будинку Слижа проживало ще четверо дітей його брата Жигмонта з Отиневич, які ходили до школи, а брат за це доставляв їм різні продукти і дрова. Влітку уся родина Слижів їздила до батьків у рідне село Слобідка Лісна.

У 1943 р. військова ситуація на фронті для німецької армії складалася невдало: вона відступала. Як згадує А. Слиж, до Львова прибувало дедалі більше втікачів зі Сходу України, у Львові була паніка, бо німці цофалися, а люди пам'ятали, що більшовики робили з нашими людьми, коли цифалися на весні 1941 р. [1, с.78].

У другій половині липня 1944 р. зі Львова почали евакуювати німецькі й українські установи. Вирішив тікати зі Львова перед більшовиками і А. Слиж з родиною, але не всією, бо дочка Марія ще здавала іспити в медичному інституті, а друга дочка – Ярослава працювала в аптеці (до речі, на вул. Словацького).

Дружину й інших дітей Адольфвивіз до містечка Риманова біля кордону, а сам теж повернувся до Львова та відновив свою працю у суді.

Радянські літаки саме тоді часто бомбували Львів. Частково був зруйнований і житловий будинок А. Слижа. Він з двома дочками переселився у вільну кімнату до свого знайомого.

З приводу наближення фронту в середині липня 1944 р. у Львові знову «настав переполох», і А. Слиж покинув працю у суді і з дочками поїхав до своїх у Риманів. Але і там було дуже неспокійно: «польські бойовики нападали і мордували і німців, і українських втікачів, головно інтелігенцію» [1, с. 80].

Так, 26 липня 1944 р. А. Слиж з родиною виїхав поїздом з Риманова далі на захід і добрався до табору біженців у Крупіні у Словаччині. Але «по місяцеві появились совітські партизани, зорганізували словацьких і почали збігців переслідувати. Деякі люди почали виїздити далі на Захід, головно до Братислави» [1, с. 81].

Розпродавши місцевим жителям частину своїх речей, поїхав і А. Слиж з родиною. До Братислави вони не доїхали, а по різних пригодах і перипетіях опинились на території Німеччини, в таборі для біженців біля міста Сугль у Тюрінгії. Усіляких біженців тут було багато – понад тисячу осіб (поляки, українці, голландці, французи, італійці й ін.). А. Слиж виконував у таборі функції перекладача (знав німецьку, польську мови). Біженці працювали на місцевій фабриці та в копальнях. За це їх годували в табірній їдальні. На початку квітня 1945 р. місто і навколишню територію зайняло американське військо.

Отож 8 травня 1945 р. Німеччина капітулювала, отже, війна в Європі закінчилась [2, с.332]. У таборі появилися радянські представники, які закликали громадян Союзу РСР повертатись на батьківщину. Таких відразу вивозили з табору. А. Слиж з усією родиною вирішив йти пішки з табору з м. Сугль у бік Баварії. Йшли кілька годин, доки не дійшли до якогось табору в місті Кобург. З цього табору американці вивозили машинами тих біженців, які хотіли потрапити в американську зону окупації Німеччини (була ще англійська, французька і радянська зони окупації). Поїхав цими автомобілями і А. Слиж з ріднею. Їх помістили у табір *Wildflecken*. Адольфа, як колишнього польського суддю, призначили до праці у табірному суді, сина Антона і дочку Марію, як студентів-медиків, призначили для допомоги табірним лікарям, дочка Ярослава працювала в аптеці. За це усю їхню родину годували і навіть дещо платили. Місцевий (табірний) суд займався розглядом різних конфліктів між

біженцями та незначних кримінальних справ. Головою цього суду, в якому працював і А. Слиж, був суддя-поляк М. Секуляр. Справи серйозніші розглядали американські суди, які діяли в американській зоні окупації.

Справ було чимало, бо, як згадує А. Слиж, у таборі було багато поляків, вони творили між собою банди і вночі зі зброєю нападали на німецькі села, грабували склепи (магазини) і господарства, зокрема – худобу, яку різали, м'ясо ділили між собою, а решта продавали людям у таборі [1, с. 91].

На початку вересня 1945 р. дві дочки Слижа – Марія і Ярослава поїхали з якимось французьким офіцером з табору до Мюнхена, а коли повернулись, то привезли дозвіл з табору *Freimann* у Мюнхені на переїзд родини Слижів до цього табору. На початку жовтня 1945 р. дозволено було цивільним особам їздити поїздами до Німеччини, отож родина Слижів зібралась і поїхала з м. Сугль у Мюнхен, але не до табору *Freimann*, де було більшість польських біженців, а до «українського» табору.

У таборі Карлефельд було орієнтовно 3 тис. біженців, здебільшого українців, були дві церкви (греко-католицька і православна), була гімназія, театральна трупа, симфонічний оркестр. А. Слиж став працювати в санітарно-харитативній службі табору в розшуковому відділі. Але у травні 1946 р. табір Карлефельд було ліквідовано, біженців розмістили по інших таборах, яких у Німеччині було близько десяти. Родина Слижів потрапила в табір *Freimann*, що поблизу Мюнхена. В ньому налічувалося орієнтовно 6 тис. біженців, у більшості – українців. Українці входили і до управи табору, а його головою був українець професор Різник, згодом – лікар Р. Сухий, далі – адвокат І. Терашковець.

Українськими біженцями тут переважно була галицька інтелігенція – священники, інженери, лікарі, юристи.

Діти А. Слижа за роки перебування у біженських таборах на території Німеччини (1945– 1949) позакінчували місцеві вузи: Ярослава і Дарія – фармацевтику в 1949 р., Марія – медичний факультет у Мюнхенському університеті (1949), а в 1950 р. стала доктором медицини; Антін – лісовий відділ аграрного факультету в Мюнхені (1950); Володимир закінчив УВУ у Мюнхені і ветеринарний відділ Українського господарського інституту в Мюнхені (1950).

Взявся до наукової роботи і сам А. Слиж. Він підготував наукову працю (дисертацію) на тему «Межа і правові постанови, які відносяться до її збереження та відновлення». Наукова праця була захищена в Мюнхенському вільному університеті (УВУ) 13 серпня 1946 р. Дещо раніше – 3 серпня він здав відповідний усний іспит. Отож Адольф здобув науковий ступінь доктор права [1, с. 96].

Однак у науково-викладацькій сфері А. Слиж у той час не працював. Проте в таборах біженців у Словаччині і Німеччині, де родина Слижів перебувала у 1944–1950 рр., Адольф завжди був «діяльним», тобто виконував громадсько-корисні функції: був суддею у табірнім судді, консультантом з правових питань, виготовляв необхідні для біженців документи в табірних канцеляриях, був секретарем різних виробничих цехів і ін.

Коли в 1948 р. з таборів у Німеччині почалась еміграція до Бельгії, Франції, а потім – за океан (країни Латинської Америки, Канаду та США), то А. Слиж оформляв біженцям необхідні «папери».

Надумалась і родина Слижів емігрувати до Сполучених Штатів, бо до Радянського Союзу категорично не хотіла повертатися. Потрібне було запрошення зі США, про яке А. Слиж почав старатися через своїх знайомих у Америці. Тут

виникли деякі труднощі, пов'язані зі здоров'ям самого Адольфа та сина Антона (тобто, чи зможуть вони фізично працювати в Америці – так тоді вимагалось).

Згодом усе владналося, і 6 липня 1950 р. родина Слижів разом з іншими 1053-ма емігрантами вирушила пароплавом до Сполучених Штатів. 16 липня корабель приплив до Нью-Йорка. Слижів там зустрів знайомий д-р Баран, який у Нью-Йорку знайшов для них тимчасову квартиру. В Нью-Йорку тоді опинилася не уся родина Слижів, бо дочка Дарія та сини Антін і Володимир прибули дещо пізніше. Дорослим членам сім'ї належало шукати якусь роботу: треба було за щось жити, платити за помешкання. В США саме тоді була складна економічна ситуація, тому з роботою було нелегко.

А. Слиж не міг, звичайно, працювати там за своєю професією. Він згадує: «я ходив щодня тижні і питав за працею», потім все-таки знайшов працю сторожа у якійсь будівельній фірмі» [1, с. 99].

Згодом він сторожував у інших фірмах, наприклад, на польській фабриці окулярів, зокрема на посаді нічного сторожа та прибиральника. Платили йому по 80 центів за 1 годину. Згодом він знайшов працю на іншій фірмі, де пропрацював 14 років, поки з ним не стався один трагічний випадок (через необережність іншого робітника), після якого він довго лікувався – кілька тижнів у лікарні, а потім вдома. До праці Адольф більше не повернувся. Його і дружину забезпечували дорослі діти (Антін, Володимир, Дарія, Марія, Ярослав), які мали добрі професії і належну оплачувану роботу. В березні 1964 р. дочка Марія купила собі і батькам окремих новозбудований будинок. Як згадує інша його дочка Дарія, «до останніх своїх днів батько цікавився громадським життям, мріяв і чекав на проголошення незалежності України» [1, с. 11].

Помер А. Слиж 6 квітня 1971 р. (на 82-му році життя) і похований у Нью-Йорку.

Варто згадати, що одна з його дочок – Марія Фішер-Слиж, доктор медицини, почесна членкиня Українського наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка в Канаді та Українського лікарського товариства Північної Америки, доклалася дуже багато, зокрема матеріально, для розвитку українського національного руху в Північній Америці, навіть культурних і освітніх інститутів в Україні. Вона зокрема, спонсорувала видання двох (з 12-ти) томів «Історії України-Руси» Михайла Грушевського на англійській мові, а в Україні – «Літопису УПА» та доклалася до відбудови міста Батурин, зруйнованого свого часу росіянами, зініціювала видання спогадів (в Україні) свого батька А. Слижа та ін. Про це все стосовно Марії Фішер-Слиж відзначив на її ювілеї директор Центру досліджень історії України Канадського інституту українських студій університету Альберта доктор Франк Сисин [1, с. 5–7].

Отожнауково-практичний доробок А. Слижа являє собою видатне досягнення у правничій галузі, яскраво висвітлено поєднання історичних та біографічних подій.

Список використаних джерел

1. Слиж А. Мої літа. Спогади. Львів : «Манускрипт», 2014.
2. Історія держави і права зарубіжних країн. Новітній час (1918 р. – початок XXI ст.). Львів : «Світ», 2016.
3. Тищик Б. Ю. Західно-Українська Народна Республіка (1918–1923). Історія держави і права. Львів : «Тріада плюс», 2004.

References

1. Slyzh, A. (2014). *Moi lita. Spohady*. L'viv : «Manuskrypt».

2. *Istoriia derzhavy i prava zarubizhnykh krain. Novitnij chas (1918 r. – pochatok XXI st.)*. L'viv : «Svit», 2016.
3. Tyschuk, B. Yu. (2004). *Zakhidno-Ukrains'ka Narodna Respublika (1918–1923). Istoriia derzhavy i prava*. L'viv : «Triada plus».

**ADOLF SLYZH, DOCTOR OF LAW, AS A RECONDITE
GRADUATE OF THE LAW FACULTY OF LVIV UNIVERSITY**

Borys Tyshchuk*, Nazarii Melnyk **

** Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000,*

e-mail: b.tyshchuk@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1113-6483

***Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000*

e-mail: melnuknya@gmail.com

ORCID ID: 0009-0003-5680-6134

The article analyzes the figure of a recondite scholar, a graduate of the Law Faculty of Lviv University, who received a law degree and devoted his life to the activities that inspired him.

One of the key problems that arises when studying the biography of Adolf Slyzh is the combination of the influence of historical events of this period on the formation of the personality of a lawyer-jurist. The article describes in detail the main periods of his life and highlights the main events in the work of Lviv University. A historical overview of the events of 1918 – the beginning of the 21st century is made, and the author's personal scientific achievements of the period of 1918 – 1923 are used.

The article reflects the relevance and significance of the impact of historical events on the formation of a scientific figure, a qualified lawyer-judge Adolf Slyzh. The scientific novelty lies in the introduction of his previously unknown biography into scientific circulation.

This material allows to achieve the main goal, namely, to reconstruct little-known, and perhaps not entirely known, pages of the scholar's life. It is about a study of biographical data from Slyzh's book of memoirs "My Years. Memoirs". The tragic historical events that prevented the scholar from continuing his studies at Lviv University, namely the First World War, became fateful in his life, as the university stopped teaching when the war broke out. The events described in the book of memoirs reveal that the key events of the scholar's life were quite transformative. First of all, it goes about the historical process of the Lviv University, which resumed its work only in 1919, allowing A. Slyzh to pass his final exams and receive a diploma.

During the Second World War, A. Slyzh worked as a judge, but the war made significant adjustments to his future life path. When Soviet troops approached Galicia in 1944, he and his family emigrated to the West (to Slovakia, then to Germany), and in the summer of 1950 to the United States of America, where he died and was buried in New York in 1971.

Keywords: history of the Law Faculty, famous graduates, lawyers, Adolf Slyzh, Lviv University.

*Стаття: надійшла до редакції 30.09.2024
прийнята до друку 19.11.2024*